

Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom

Prava osoba s invaliditetom i njihovo poštivanje bitna su karakteristika svake demokratske države te je zaštita prava osoba s invaliditetom i osiguravanje politike jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom usko vezana uz dokumente Ujedinjenih naroda, Vijeća Europe i Europske unije. Ti dokumenti utvrđuju aktualna područja djelovanja te preporučuju primjenu svojih postavki i načela u nacionalnim politikama i zakonodavstvu. Uvažavajući te postavke i načela, potreba zaštite prava i interesa osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj istaknuta je člankom 52. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske, gdje je propisano da posebnu skrb država posvećuje zaštiti osoba s invaliditetom i njihovu uključivanju u društveni život. Nadalje, temelj za uvođenje instituta Pravobranitelja za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj jesu Standardna pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom koja su usvojena na 48. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, 20. prosinca 1993. godine, a koja nameću obvezu izjednačavanja mogućnosti osobama s invaliditetom u odnosu na ostale građane.

Međunarodni dokumenti koji također potkrepljuju ovaj prijedlog Zakona jesu: Akcijski plan Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom (poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006. – 2015.), te Konvencija o pravima osoba

s invaliditetom UN-a, koju je Hrvatska potpisala 30. ožujka 2007.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske kroz tijela državne uprave, a u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, od 1995. godine potiče, prati, financijski podupire i evaluira programe za implementaciju Standardnih pravila u društvu.

Također je Vlada 1997. godine osnovala Povjerenstvo za osobe s invaliditetom, koje kao savjetodavno i stručno tijelo daje prijedloge, mišljenja i stručna obrazloženja iz područja položaja, zaštite i rehabilitacije osoba s invaliditetom i njihovih obitelji. U sastavu Povjerenstva, uz predstavnike nadležnih tijela državne uprave, zastupljeni su i predstavnici udruga osoba s invaliditetom i udruga koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

U cilju povećanja svijesti o pravima, potrebama, potencijalu i doprinosu osoba

s invaliditetom, Vlada je 1999. godine donijela Nacionalni program za poboljšanje kvalitete življenja osoba s invaliditetom i Nacionalnu strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine. U završnoj je fazi izrada Nacionalne strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, čiji je cilj unapređivanje neovisnosti, slobode izbora i kvalitete života osoba s invaliditetom.

Zaštita prava osoba s invaliditetom razrađena je nizom propisa, a za njihovu su provedbu zadužena brojna tijela državne uprave. Uspostavom instituta pravobranitelja, poboljšala bi se kvaliteta življenja osoba s invaliditetom, osigurala i promicala njihova pravateomogućionjihovoaktivnosudjelovanje u društvu, uz sustavnu senzibilizaciju javnosti za njihove probleme. Bio bi to i pomak u uključivanju Hrvatske u međunarodne trendove zaštite prava osoba s invaliditetom, osiguravanje jednakih mogućnosti i kontrolu nad primjenom međunarodnopravnih obveza u tom području.

Kako je populacija osoba s invaliditetom u Hrvatskoj osjetno porasla, a visoki su i opravdani zahtjevi za poboljšanjem pravnog i realnog položaja osoba s invaliditetom u društvu, očekuje se kako će, dugoročno gledano, uspostava instituta pravobranitelja za osobe s invaliditetom pridonijeti poboljšanju njihova položaja u društvu te boljoj i učinkovitijoj zaštiti njihovih prava.

Iako se do sada problematika narušenih prava i diskriminacije osoba s invaliditetom rješavala kroz djelovanje Pravobraniteljice za djecu, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Pučkog pravobranitelja, vjerujemo da će institucijom Pravobranitelja za osobe s invaliditetom učinkovitost djelovanja biti poboljšana i kvalitetnija.

mr. sc. Mirjana Dobranović
savez@hsuti.hr

Na sjednici Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora raspravljalo se 27. ožujka 2007. o prijedlogu Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom. Uvodničar i izvjestiteljica prijedloga zakona bila je dipl. iur. Zdenka Ninić, pomoćnica ministrice Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Ustavna osnova za donošenje Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom sadržana je u članku 2. stavak 4. točka 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 41/01. i 55 /01.).